

Buda egyik kegyhelye:

A krisztinavárosi templom.

Irtá:

Dr. Knebel Miklós

pápai kamarás,
krisztinavárosi plébános.

Az Űrnak 1494. évében, egy áprilisi hajnalon döbbenetes csoda fogadta a Vigizzo völgyében fekvő Ré falucska lelkészét, midőn a Szent Mórigról nevezett plébániatemplom felé sietett. A templom bejáratánál függő bájos Mária-kép homlokán egy véres seb éktelenkedett s belőle sűrű cseppekben hullott a vér. A vérző kép óriási izgalmat keltett és minden felől jöttek a hívők, hogy a képet személyesen is láthassák. Az egyházi és világi hatóságok is szigorú vizsgálatot rendeltek el és megállapították, hogy egy *Zuchone János* nevű rabló dobta meg egy nagy kővel a képet és a Szent Szűzet éppen homlokán találta. A sokáig vérző képet ünnepélyesen a templom főoltárára helyezték, az állandóan csörgő vért értékes ezüst ereklyetartóba fogták fel és a templom nemsokára központja lett az egész vidéknek. Csodálatos gyógyulások és imameghallgatások ezrével hozták minden oldalról a hívők seregét, úgy hogy a templomocskára nemsokára kicsinynek bizonyult és helyébe egy pompás templom épült, a *Chiesa della Beata Vergine del Sanguine*.

1686-ban *Budaváráról* lehanyatlott az ozmán félhold s a sokat szenvedett magyar nemzet újra úr volt saját országában, de milyen áron! Mindenütt romok, mindenfelé pusztulás, az emberek megfogyva, nyomorúságban. És mintha ez nem lenne elég, egyszerre csak megjelenik a háborúk kíséző réme, a *pestis*. Előbb egyesével, majd százával, ezrével hullanak az emberek. Különösen 1691 és 1692-ben volt rettenetes a *pestis* pusztítása.

Élt ebben az időben Budán azon a részen, melyet a törökök *Logodnak* neveztek s amely résznek 1763 óta *Krisztinaváros* a neve, egy derék kéményseprőmester, *Franczin Péter Pál*. Ő visszaemlékezett szülőfalujának, a Ré falucskáának csodatevő képére és jámbor buzgalommal fogadalmat tett, hogy vállán hozza el Olaszországból a kegykép másolatát és annak a saját szülőjében kápolnát emel, ha őt és

A krisztinavárosi kegykép.

családját megkíméli a vész. És íme imája meghallgatásra talált, a vész amilyen hirtelen jött, olyan gyorsan el is mult a nélkül, hogy Franczin családját elérte volna.

A derék kéményseprőmester tehát fogadalmát teljesítéséhez fogott. Családjával együtt elindult a piemonti Vigizzo völgye felé, hogy onnan elhozza a szeretve tisztelt kegykép másolatát. Majdnem három hónapig tartó zarándokútrjáról 1794-ben, a csodálatos esemény 300. évfordulóján tért meg és azonnal egy igénytelen kis kápolnát állított fel szülőjében, melyet 1800-ban megszentelve a nyilvános istentiszteletnek adtak át.

Csodálatos, hogy ez a kápolna ugyanazon a helyen épült, melyen *Bonfini*, Mátyás történetírójának följegyzése szerint *Ulászló* uralkodása alatt, — tehát ugyanakkor, amikor a csoda Ré falucskában megtörtént, — megjelent Szűz Mária ölében a gyermek Jézussal fehér felhőn ülve és vakító fényestől övezve.

Hogy ez isteni jel volt, azt igazolni kezdték a *csodás események*, melyek a szerény kápolnában elhelyezett kegykép körül történtek. A kápolna nem maradt tisztán csak fogadalmi emlék,

A krisztinavárosi templom kívülről.

hanem számtalan kétségbeesett megvizsgálója, a betegek gyógyítója és azonkívül egy új városrész alapköve.

Midőn az alapító látta, hogy a kegykép milyen tiszteletben részesül, 1707-ben átadta szöllőjét Buda tanácsának és évi 50 forint készpénzt ajánlott fel a kápolna és egy lelkész fenntartására azzal a feltétellel, hogy öt és feleségét a kápolnába temessék. *Franczint* 1711 május 27-én, feleségét pedig 1714 május 4-én helyezték örök nyugalomra az általuk alapított kápolnában.

A csodálatos, véret hullató Mária-képnek híre pedig egyre terjedt. *Arad, Eszék, Temes, Szeged vidékéről* ezrével jöttek a zarándokok.

1723-ban a kápolnát váratlan szerencsétlenség érte. Felrobbant a közelben lévő puskaporos torony s a kápolna a *kegykép kivételével teljesen elpusztult*. A városi tanács, mint patronus azonnal hozzáfogott az új kápolna felépítéséhez és már 1725-ben el is készült. A kegyképet közben a várbeli *Zsigmond-kápolnában* őrizték és megtagadták a visszaadását.

Vissza leánya erre ájtatosság örve alatt a csodatevő képet erőszakkal akarta visszazerezni, de a leányt a fellármázott katonaság elfogta. A budai tanács állandó sürgetésére végül a primás 1728-ban visszaadta a kegyképet, melyet óriási ünnepélyességek között helyeztek vissza eredeti helyére.

A mindig nagyobb számban özönlő zarándokok rengeteg fogadalmi ajánlást hoztak, melyek közül kitűnt a Szent János oltáron ékeskedő 1732-ben készült ezüst szoborcsoportozat. A misék száma is egyre gyarapodik, úgy hogy 1829-ben a régi feljegyzések szerint 2455 misét mondtak. Naponta 9–10 misét is mondtak a zarándokokkal jövő papok, kik között neves püspökök és főpapok is nagy számmal voltak képviselve. 1751-ben Mária Terézia királynő látogatta meg és két misére 24 aranyat adományozott.

A csodák száma egyre szaporodott és így történt, hogy mikor 1739-ben újra kiújult a pestis, a hatóságnak katonaság által kellett őriztetni a kápolnát, hogy a hívek ostroma benne kárt ne tegyen. Ez alkalommal, július 13-án történt, hogy a kápolnát őrző katonák egyszerre felfigyeltek, mert a kápolna harangjai maguktól megkondultak és soha nem hallott égi zengésű, bájos hangon kezdettek szólni. A bűbajos hangra a kápolnába siető katonák egy lelket sem találtak és ámulva látták, hogy a harangok maguktól egyre szólnak, pedig a szellő sem rezdül. E csodás harangozás aktáját még ma is őrzi a fővárosi levéltár. Ezen eset után a pestis mintegy varázsütésre megszűnt.

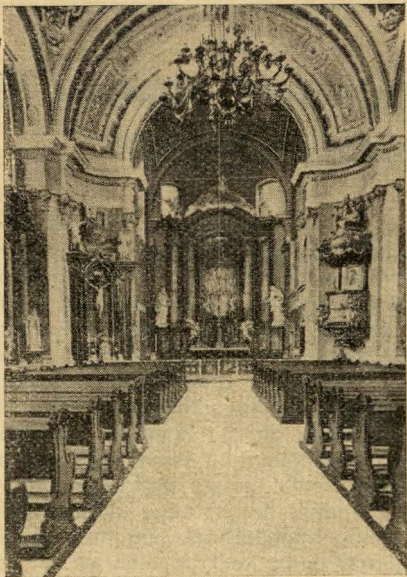
Az egyre ismertebbé váló csodás gyógyulások és imameghallgatások, a sok kegyes alapítvány végre a mai templom építéséhez vezettek.

Az új, a maga egyszerűségében is pompás templom most már nemcsak a zarándokoknak lett kedvelt búcsújáró helye, de Magyarország főúri családjai is szívesen tartották itt, a csodatevő kegykép előtt házasságukat. *A Desseuffy, Batthyány, Eszterházy, Orczy, Gerliczy családok* itt kötötték frigyüket, de a legkiemelkedőbb esemény, mely a templom falában vörös márványtáblán is megörökítették, *gróf Széchenyi Istvánnak az esküvője* a gyönyörű lelkületű *Seylern Crescentia* grófnővel 1836 február 4-én.

Ha gróf Széchenyi István a legnagyobb magyar, úgy ezen esküvő méltán nevezhető a legszebb magyar frigynek, mert ezt a házasságot a legszebb módon, a legnemesebb érzelmek hozták létre. 1824-ben látta meg először *Széchenyi, Seylern* grófnőt, ki akkor *Zichy Károlynak*, a kamara Budán székelő elnökének volt felesége. Az isteni Gondviselés 1835 dec. 15-én magához szőlította *gróf Zichy Károlyt* és így *Széchenyi* dispensatioval 1836 febr. 4-én oltárhoz vezethette azt, akit

annyira szeretett. Széchenyi tanúi gróf *Keglevich Gábor*, báró *Léderer Ignác* budai várparancsnok, Seylern grófnő tanúi gróf *Zichy László* és *Henrik* és *Dessewffy Aurél* voltak.

Igy indult el Széchenyi szerető hitvestársával a Boldogságos Szűz csodatevő kegyképétől arra az útra, mely neki a „*legnagyobb magyar*” nevet megszerezte. A Széchenyi-család 1936 febr. 4-én szentmise keretében ünnepelte meg ezen házasság százéves évfordulóját, mely misén a grófi családon és a közélet számos előkelőségén kívül, részt vett a M. Tudományos Akadémia számos tagja is. A templom kegyképe pedig, a mosolygó, bájos Szűz Mária a kis Jézussal szeretettel várja mindazokat, akik az élet bajaiban, nyomorúságában és kísértésében alázattal kérik az ő közbenjárását.

A krisztinavárosi templom belseje.